

89

OBWIESZCZENIE MINISTRA FINANSÓW

z dnia 7 lutego 1997 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o podatku od spadków i darowizn.

1. Na podstawie art. 2 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o zmianie ustawy o podatku od spadków i darowizn (Dz. U. Nr 85, poz. 428) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn (Dz. U. Nr 45, poz. 207), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych:

- 1) ustawą z dnia 28 grudnia 1989 r. o zmianie niektórych ustaw regulujących zasady opodatkowania (Dz. U. Nr 74, poz. 443),
- 2) ustawą z dnia 29 czerwca 1995 r. o zmianie ustawy o podatku od spadków i darowizn (Dz. U. Nr 85, poz. 428),
- 3) ustawą z dnia 26 października 1995 r. o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 133, poz. 654),
- 4) ustawą z dnia 7 listopada 1996 r. o zmianie ustawy o podatku od spadków i darowizn (Dz. U. Nr 152, poz. 721)

i zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem wydania jednolitego tekstu.

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst nie obejmuje następujących przepisów:

- 1) art. 14 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o zmianie

niektórych ustaw regulujących zasady opodatkowania (Dz. U. Nr 74, poz. 443), który stanowi:

„Art. 14. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1990 r. z wyjątkiem art. 10, który wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.”,

- 2) art. 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o zmianie ustawy o podatku od spadków i darowizn (Dz. U. Nr 85, poz. 428), który stanowi:

„Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie trzydziestu dni od dnia ogłoszenia.”,

- 3) art. 44 ustawy z dnia 26 października 1995 r. o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 133, poz. 654), który stanowi:

„Art. 44. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem przepisów art. 35, 38 i 39, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1996 r.”,

- 4) art. 2 ustawy z dnia 7 listopada 1996 r. o zmianie ustawy o podatku od spadków i darowizn (Dz. U. Nr 152, poz. 721), który stanowi:

„Art. 2. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.”

Minister Finansów: w z. *H. Wasilewska-Trenkner*

USTAWA

z dnia 28 lipca 1983 r.

o podatku od spadków i darowizn.**Rozdział 1****Przedmiot opodatkowania**

Art. 1. 1.¹⁾ Podatkowi od spadków i darowizn, zwanemu dalej „podatkiem”, podlega nabycie własności rzeczy znajdujących się w kraju i praw majątkowych wykonywanych w kraju, w drodze spadku lub darowizny, przez osoby fizyczne.

2.²⁾ Podatkowi podlega również nabycie praw do wkładu oszczędnościowego na podstawie dyspozycji wkladcy na wypadek jego śmierci oraz nabycie własności rzeczy i innych praw majątkowych przez zasiedzenie.

Art. 2.³⁾ Nabycie własności rzeczy znajdujących się za granicą lub praw majątkowych wykonywanych za granicą podlega podatкови, jeżeli w chwili otwarcia spadku lub zawarcia umowy darowizny nabywca był obywatelem polskim lub miał miejsce stałego pobytu w Polsce.

Art. 3. Podatkowi nie podlega:

- 1) nabycie własności rzeczy ruchomych znajdujących się w kraju lub praw majątkowych podlegających wykonaniu w kraju, jeżeli w dniu nabycia ani nabywca, ani też spadkodawca lub darczyńca nie byli obywatelami polskimi i nie mieli miejsca stałego pobytu lub siedziby w Polsce,
- 2)⁴⁾ nabycie w drodze spadku lub darowizny praw autorskich i praw pokrewnych, praw do projektów wynalazczych, znaków towarowych i wzorów zdobniczych oraz wierzytelności wynikających z nabycia tych praw,
- 3) (skreślony⁵⁾).

Art. 4. 1. Zwalnia się od podatku:

- 1) nabycie własności i prawa użytkowania wieczystego gospodarstwa rolnego lub jego części oraz innych praw do takiego gospodarstwa lub jego części, jak również działki przyzagrodowej, z wyjątkiem:
  - a) budynków mieszkalnych,
  - b) budynków zajętych na cele specjalistycznego chowu i wylęgu drobiu lub specjalistycznej hodowli zwierząt wraz z urządzeniami i ze stadem hodowlanym,
  - c) urządzeń do prowadzenia upraw specjalnych, jak: szklarnie, inspekty, pieczarkarnie, chłodnie, przechowalnie owoców,
  - d) (skreślony⁶⁾),
- 2) nabycie w drodze spadku budynków mieszkalnych nadanych na podstawie przepisów o osadnictwie rolnym,
- 3) nabycie praw do wkładów w rolniczej spółdzielni produkcyjnej lub w spółdzielni kółek rolniczych,
- 4)⁷⁾ nabycie własności budynków gospodarczych służących bezpośrednio produkcji rolniczej prowadzonej na użytkach rolnych o powierzchni do 1 ha, a nabywcą jest osoba prowadząca gospodarstwo rolne zaliczona do I grupy podatkowej,
- 5)⁷⁾ nabycie w drodze darowizny pieniędzy lub innych rzeczy przez osobę zaliczoną do I grupy podatkowej w wysokości nie przekraczającej 6 100 zł od jednego darczyńcy, a od wielu darczyńców łącznie nie więcej niż 12 200 zł w okresie 5 lat od daty pierwszej darowizny, jeżeli pieniądze te lub rzeczy obdarowany przeznaczy na wkład budowlany lub mieszkaniowy do spółdzielni, budowę lokalu w małym domu mieszkalnym, budowę domu jednorodzinnego albo nabycie lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość,
- 6)⁸⁾ nabycie w drodze darowizny praw do rachunku oszczędnościowo-kredytowego przez małżonka, wstępnych, zstępnych, rodzeństwo oraz osobę pozostającą faktycznie we wspólnym pożyciu mał-

¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 5 pkt 1 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o zmianie niektórych ustaw regulujących zasady opodatkowania (Dz. U. Nr 74, poz. 443), która weszła w życie z dniem 1 stycznia 1990 r.

²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o zmianie ustawy o podatku od spadków i darowizn (Dz. U. Nr 85, poz. 428), która weszła w życie z dniem 24 sierpnia 1995 r.

³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 5 pkt 2 ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁴⁾ Skreślony przez art. 5 pkt 3 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 1, a następnie dodany przez art. 1 pkt 2 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 2.

⁵⁾ Przez art. 1 pkt 2 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 2.

⁶⁾ Przez art. 1 pkt 3 lit. a) tiret pierwsze ustawy wymienionej w przypisie 2.

⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 3 lit. a) tiret drugie ustawy wymienionej w przypisie 2.

⁸⁾ Skreślony przez art. 1 pkt 3 lit. a) tiret trzecie ustawy wymienionej w przypisie 2, a następnie dodany przez art. 35 ustawy z dnia 26 października 1995 r. o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 133, poz. 654), który wszedł w życie z dniem 1 stycznia 1996 r.

żeńskim z posiadaczem rachunku oszczędnościowo-kredytowego w kasie mieszkaniowej, pod warunkiem przeznaczenia środków zgromadzonych na tym rachunku na cele mieszkaniowe,

- 7) (skreślony⁹⁾),
- 8) nabycie własności fizycznie wydzielonych części nieruchomości w drodze zasiedzenia przez osoby będące współwłaścicielami ułamkowych części nieruchomości — do wysokości udziału we współwłasności,
- 9) nabycie w drodze spadku:
- a)¹⁰⁾ przez osoby zaliczone do I i II grupy podatkowej przedmiotów wyposażenia mieszkania, pościeli, odzieży, bielizny oraz narzędzi pracy przeznaczonych do użytku w gospodarstwie domowym; jeżeli w skład wyposażenia mieszkania wchodzi meble zabytkowe, przepis lit. c) niniejszego punktu stosuje się odpowiednio,
- b) dzieł sztuki i rękopisów będących przedmiotem twórczości spadkodawcy oraz materiałów bibliotecznych, jeżeli spadkodawca zajmował się twórczością lub działalnością naukową, oświatową, artystyczną, literacką lub publicystyczną,
- c)¹¹⁾ zabytków ruchomych i kolekcji wpisanych do rejestru zabytków, a także dóbr kultury złożonych w muzeum, zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- d) przez osoby zaliczone do I i II grupy podatkowej zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków, jeżeli nabywca zabezpiecza je i konserwuje zgodnie z obowiązującymi przepisami,
- 10)¹²⁾ nabycie przez małżonka lub zstępnych w drodze spadku lub darowizny zakładu wytwórczego, budowlanego, handlowego, usługowego lub jego części, pod warunkiem, że zakład ten będzie prowadzony przez nabywcę w stanie niepogorszonym przez okres co najmniej 5 lat od dnia przyjęcia spadku lub darowizny; niedotrzymanie tych warunków powoduje utratę zwolnienia od podatku, z wyjątkiem niemożności dalszego prowadzenia tej działalności na skutek zdarzeń losowych; w wypadkach tych podatek obniża się proporcjonalnie do okresu prowadzenia działalności przez spadkobiercę lub obdarowanego,
- 11)¹³⁾ nabycie przez osobę prowadzącą działalność gospodarczą w drodze darowizny maszyn, urządzeń i narzędzi otrzymanych z zagranicy, pod warunkiem że otrzymane maszyny, urządzenia i narzędzia

zainstaluje w prowadzonym przez siebie zakładzie i w ciągu 3 lat od dnia przyjęcia darowizny nie sprzeda ich lub nie przekaze bezpłatnie osobom trzecim; niedotrzymanie tego warunku powoduje utratę zwolnienia,

- 12) nabycie przez rolnika pojazdów rolniczych i maszyn rolniczych oraz części do tych pojazdów i maszyn pod warunkiem, że te pojazdy i maszyny rolnicze w ciągu 3 lat od daty otrzymania nie zostaną przez nabywcę sprzedane lub darowane osobom trzecim; niedotrzymanie tego warunku powoduje utratę zwolnienia,
- 13)¹⁴⁾ nabycie w drodze spadku lub darowizny budynku, w części zajętej przez osoby trzecie na podstawie umów najmu, do których mają zastosowanie przepisy o czynszu regulowanym, określonym w ustawie o najmie lokali mieszkalnych i dodatkach mieszkaniowych,
- 14)¹⁵⁾ nabycie własności i prawa użytkowania wieczystego gospodarstwa rolnego lub jego części wraz z budynkami mieszkalno-gospodarczymi oraz innych praw do takiego gospodarstwa lub jego części, jeżeli umowa zostaje zawarta na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników.

2.¹⁶⁾ Jeżeli przedmiotem spadku lub darowizny są składniki majątkowe wymienione w ust. 1 pkt 1 lit. b) i c), a nabywcami są zstępni lub małżonek, z podstawy opodatkowania wyłącza się wartość tych składników pod warunkiem, że te budynki i urządzenia będą wykorzystywane przez nabywcę nadal w stanie niepogorszonym i zgodnie z ich przeznaczeniem w ramach gospodarstwa rolnego przez okres co najmniej 5 lat od dnia przyjęcia spadku lub darowizny. Niedotrzymanie tych warunków powoduje utratę zwolnienia od podatku, z wyjątkiem niemożności dalszego prowadzenia tej działalności na skutek zdarzeń losowych; w wypadkach tych podatek obniża się proporcjonalnie do okresu prowadzenia działalności przez spadkobiercę lub obdarowanego.

3.¹⁷⁾ Okres przedawnienia prawa dokonania wymiaru podatku w wypadkach określonych w przepisach ust. 1 pkt 10—12 i ust. 2 biegnie od daty, w której miało miejsce zdarzenie powodujące utratę zwolnienia od podatku.

4.¹⁸⁾ Zwolnienia określone w ust. 1 stosuje się, jeżeli nabywca jest obywatelem polskim lub ma miejsce stałego pobytu w Polsce.

⁹⁾ Skreślony przez art. 5 pkt 4 lit. a) tiret czwarte ustawy wymienionej w przypisie 1, dodany przez art. 1 pkt 3 lit. a) tiret szóste ustawy wymienionej w przypisie 2 i w brzmieniu ustalonym przez art. 1 ustawy z dnia 7 listopada 1996 r. o zmianie ustawy o podatku od spadków i darowizn (Dz. U. Nr 152, poz. 721), która weszła w życie z dniem 7 stycznia 1997 r.

¹⁰⁾ Dodany przez art. 1 pkt 3 lit. a) tiret szóste ustawy wymienionej w przypisie 2.

¹¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 3 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 2.

¹²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 5 pkt 4 lit. c) ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 5 pkt 4 lit. d) ustawy wymienionej w przypisie 1.

⁹⁾ Przez art. 5 pkt 4 lit. a) tiret pierwsze ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 5 pkt 4 lit. a) tiret drugie ustawy wymienionej w przypisie 1.

¹¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 3 lit. a) tiret czwarte ustawy wymienionej w przypisie 2.

¹²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 3 lit. a) tiret piąte ustawy wymienionej w przypisie 2.

¹³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 5 pkt 4 lit. a) tiret trzecie ustawy wymienionej w przypisie 1.

5.¹⁹⁾ Ilekroć w ustawie jest mowa o gospodarstwie rolnym, oznacza to gospodarstwo rolne w rozumieniu przepisów o podatku rolnym.

6. (skreślony²⁰⁾).

Rozdział 2

Obowiązek podatkowy

Art. 5. Obowiązek podatkowy ciąży na nabywcy własności rzeczy i praw majątkowych, a w wypadku darowizny obowiązek podatkowy ciąży solidarnie na obdarowanym i darczyńcy.

Art. 6. 1. Obowiązek podatkowy powstaje:

- 1) przy nabyciu w drodze dziedziczenia — z chwilą przyjęcia spadku,
- 2) przy nabyciu w drodze zapisu lub dalszego zapisu — od daty ogłoszenia testamentu, a przy nabyciu z polecenia testamentowego — z chwilą wykonania tego polecenia,
- 3) przy nabyciu praw do wkładów oszczędnościowych określonych w art. 1 ust. 2 — z chwilą śmierci wkładcy,
- 4) przy nabyciu w drodze darowizny — z chwilą złożenia przez darczyńcę oświadczenia w formie aktu notarialnego, a w razie zawarcia umowy bez zachowania przewidzianej formy — z chwilą spełnienia przyrzeczonego świadczenia; jeżeli ze względu na przedmiot darowizny przepisy wymagają szczególnej formy dla oświadczeń obu stron, obowiązek podatkowy powstaje z chwilą złożenia takich oświadczeń,
- 5) przy nabyciu z polecenia darczyńcy — z chwilą wykonania polecenia,
- 6) przy nabyciu w drodze zasiedzenia — z chwilą uprawomocnienia się postanowienia sądu stwierdzającego zasiedzenie.

2. Przy nabyciu pod warunkiem zawieszającym obowiązek podatkowy powstaje z chwilą ziszczenia się warunku. Urząd skarbowy może jednak ustalić należność podatkową, jaka przypadłaby w razie ziszczenia się takiego warunku, i należność tę zabezpieczyć.

3. Nabycie pod warunkiem rozwiązującym uważa się w rozumieniu ustawy za nabycie bezwarunkowe. W razie spełnienia się warunku rozwiązującego w ciągu 3 lat od dnia nabycia, decyzja ustalająca zobowiązanie podatkowe podlega uchyleniu.

4. Jeżeli nabycie nie zgłoszone do opodatkowania stwierdzono następnie pismem, obowiązek podatkowy powstaje z chwilą sporządzenia pisma; jeżeli pi-

smem takim jest orzeczenie sądu, obowiązek podatkowy powstaje z chwilą uprawomocnienia się orzeczenia. Gdy nabycie w drodze darowizny nie zostało zgłoszone do opodatkowania, obowiązek podatkowy powstaje z chwilą powołania się przed organem podatkowym na okoliczność dokonania tej darowizny.

Rozdział 3

Podstawa opodatkowania

Art. 7. 1.²¹⁾ Podstawę opodatkowania stanowi wartość nabytych rzeczy i praw majątkowych po potrąceniu długów i ciężarów (czysta wartość), ustalona według stanu rzeczy i praw majątkowych w dniu nabycia i cen rynkowych z dnia powstania obowiązku podatkowego. Jeżeli przed dokonaniem wymiaru podatku nastąpi ubytek rzeczy spowodowany siłą wyższą, do ustalenia wartości przyjmuje się stan rzeczy w dniu dokonania wymiaru, a odszkodowanie za ubytek należne z tytułu ubezpieczenia wlicza się do podstawy wymiaru.

2.²¹⁾ Jeżeli spadkobierca i zapisobierca lub obdarowany został obciążony obowiązkiem wykonania polecenia lub zapisu, wartość obciążenia z tego tytułu stanowi ciężar spadku (zapisu) lub darowizny, o ile polecenie zostało wykonane.

3. Do długów i ciężarów zalicza się również koszty ostatniej choroby spadkodawcy, jeżeli nie zostały pokryte za jego życia i z jego majątku, koszty pogrzebu spadkodawcy, łącznie z nagrobkiem, w takim zakresie, w jakim koszty te odpowiadają zwyczajom przyjętym w danym środowisku, koszty postępowania spadkowego, wynagrodzenie wykonawcy testamentu, obowiązki wykonania zapisów oraz poleceń zamieszczonych w testamencie, wypłaty z tytułu zachowku oraz inne obowiązki wynikające z przepisów Kodeksu cywilnego dotyczących spadków.

4. Przy nabyciu w drodze zasiedzenia wyłącza się z podstawy opodatkowania wartość nakładów dokonanych na rzecz przez nabywcę podczas biegu zasiedzenia.

5. Jeżeli budynek stanowiący część składową gruntu będącego przedmiotem nabycia został wzniesiony przez osobę nabywającą nieruchomości przez zasiedzenie, z podstawy opodatkowania wyłącza się wartość tego budynku.

Art. 8. 1.²²⁾ Wartość nabytych rzeczy i praw majątkowych przyjmuje się w wysokości określonej przez nabywcę, jeżeli odpowiada ona wartości rynkowej tych rzeczy i praw, a wartość praw do wkładów oszczędnościowych — w wysokości tych wkładów.

2. Obowiązek składania zeznań podatkowych przez podatników podatku od spadków i darowizn określają odrębne przepisy.

¹⁹⁾ Skreślony przez art. 5 pkt 4 lit. e) ustawy wymienionej w przypisie 1, a następnie dodany przez art. 1 pkt 3 lit. c) ustawy wymienionej w przypisie 2.

²⁰⁾ Przez art. 5 pkt 4 lit. e) ustawy wymienionej w przypisie 1.

²¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 4 ustawy wymienionej w przypisie 2.

²²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 5 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 2.

3.²²⁾ Wartość rynkową rzeczy i praw majątkowych określa się na podstawie przeciętnych cen stosowanych w danej miejscowości w obrocie rzeczami tego samego rodzaju i gatunku z uwzględnieniem ich stanu i stopnia zużycia oraz w obrocie prawami majątkowymi tego samego rodzaju z dnia powstania obowiązku podatkowego.

4. Jeżeli nabywca nie podał wartości nabytych rzeczy i praw majątkowych lub wartość podana przez nabywcę według oceny urzędu skarbowego nie odpowiada ich wartości rynkowej, urząd ten wezwie nabywcę do określenia wartości rzeczy i praw lub podwyższenia tej wartości w terminie nie krótszym niż 14 dni. W razie nieudzielenia odpowiedzi lub podania wartości nie odpowiadającej wartości rynkowej, urząd skarbowy ustali wartość z uwzględnieniem opinii biegłych. Jeżeli wartość ustalona w ten sposób przekroczy o 33% wartość podaną przez nabywcę, koszty opinii biegłych ponosi nabywca.

5. Przepis ust. 4 stosuje się odpowiednio, jeżeli kilku nabywców podało różne wartości tej samej rzeczy lub prawa majątkowego.

6. (skreślony²³⁾).

7. (skreślony²³⁾).

8. (skreślony²³⁾).

9. (skreślony²³⁾).

Art. 9. 1.²⁴⁾ Opodatkowaniu podlega nabycie przez nabywcę, od jednej osoby, własności rzeczy i praw majątkowych o czystej wartości przekraczającej:

- 1) 6 100 zł — jeżeli nabywcą jest osoba zaliczona do I grupy podatkowej,
- 2) 4 600 zł — jeżeli nabywcą jest osoba zaliczona do II grupy podatkowej,
- 3) 3 100 zł — jeżeli nabywcą jest osoba zaliczona do III grupy podatkowej.

2. Jeżeli nabycie własności rzeczy i praw majątkowych od tej samej osoby następuje więcej niż jeden raz, do wartości rzeczy i praw majątkowych ostatnio nabytych dolicza się wartość rzeczy i praw majątkowych nabytych od tej osoby lub po tej samej osobie w okresie 5 lat poprzedzających rok, w którym nastąpiło ostatnie nabycie. Od podatku obliczonego od łącznej wartości nabytych rzeczy i praw majątkowych potrąca się podatek przypadający od opodatkowanych poprzednio nabytych rzeczy i praw majątkowych. Wynikająca z obliczenia nadwyżka podatku nie podlega ani zaliczeniu na poczet innych podatków, ani zwrotowi. Nabywcy obowiązani są w zeznaniu podatkowym wymienić rzeczy i prawa majątkowe nabyte w podanym wyżej okresie.

3. (skreślony²⁵⁾).

Art. 10. (skreślony²⁶⁾).

Art. 11. Jeżeli na skutek przyjęcia spadku lub darowizny następuje zwolnienie nabywcy z zobowiązania albo jego wygaśnięcie, wartość tego zobowiązania wlicza się do podstawy opodatkowania.

Art. 12. Jeżeli przedmiotem nabycia jest prawo majątkowe polegające na obowiązku świadczeń powtarzających się na rzecz nabywcy, a wartość tego prawa nie może być ustalona w chwili powstania obowiązku podatkowego, podstawę opodatkowania ustala się w miarę wykonywania tych świadczeń. Urząd skarbowy może jednak za zgodą podatnika przyjmując za podstawę opodatkowania prawdopodobną wartość świadczeń powtarzających się za cały czas trwania obowiązku tych świadczeń.

Art. 13. 1. Wartość świadczeń powtarzających się przyjmuje się do podstawy opodatkowania w wysokości rocznego świadczenia pomnożonej:

- 1) w razie ustanowienia świadczeń na czas ściśle określony przekraczający 40 lat — przez 25,
- 2) w razie ustanowienia świadczeń na czas ściśle określony co do liczby lat lub ich części nie przekraczających 40 lat — przez tę liczbę lat lub ich części, najwyższej jednak przez 22,
- 3) w razie ustanowienia świadczeń na czas nie określony, nie ograniczony do czasu życia jednej lub więcej osób — przez 5.

2. W razie ustanowienia świadczeń na czas nie określony, nie ograniczony do czasu życia jednej lub więcej osób, jeżeli równocześnie oznaczono termin, do którego świadczenie trwać będzie niewątpliwie, do podstawy opodatkowania przyjmuje się wartość rocznego świadczenia pomnożoną przez liczbę lat oznaczonego okresu trwania świadczeń lub ich części, a za dalszy okres — wartość rocznego świadczenia pomnożoną przez 5, łącznie jednak najwyższej przez 22.

3. W razie ustanowienia świadczeń na czas życia jednej osoby za podstawę opodatkowania przyjmuje się wartość prawa obliczoną według wieku osoby, z której śmiercią gaśnie zobowiązanie. Wartość ta wynosi przy wieku:

- 1) do lat 15 — 22-krotną wartość świadczenia rocznego,
- 2) powyżej lat 15 do 25 — 21-krotną wartość świadczenia rocznego,
- 3) powyżej lat 25 do 35 — 20-krotną wartość świadczenia rocznego,

²³⁾ Przez art. 1 pkt 5 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 2.

²⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 6 ustawy wymienionej w przypisie 2.

²⁵⁾ Przez art. 5 pkt 6 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 1.

²⁶⁾ Przez art. 1 pkt 7 ustawy wymienionej w przypisie 2.

- 4) powyżej lat 35 do 45 — 18-krotną wartość świadczenia rocznego,
- 5) powyżej lat 45 do 55 — 15-krotną wartość świadczenia rocznego,
- 6) powyżej lat 55 do 65 — 11-krotną wartość świadczenia rocznego,
- 7) powyżej lat 65 do 75 — 7,5-krotną wartość świadczenia rocznego,
- 8) powyżej lat 75 do 80 — 5-krotną wartość świadczenia rocznego.

4. W razie ustanowienia świadczenia na czas życia osoby w wieku powyżej lat 80, wartości tego świadczenia nie wlicza się do podstawy opodatkowania.

5. W razie uzależnienia terminu trwania świadczeń od czasu życia dwu lub więcej osób, za podstawę opodatkowania przyjmuje się roczną wartość świadczenia pomnożoną przez jeden z mnożników określonych w ust. 3, a to odpowiednio do wieku osoby najstarszej lub najmłodszej, stosownie do tego, czy świadczenia mają trwać do śmierci osoby, która umrze pierwsza, czy do śmierci osoby, która umrze ostatnia.

6.²⁷⁾ Przepisy ust. 2—5 stosuje się odpowiednio do obliczenia wartości prawa użytkowania, służebności i rent.

7. Roczną wartość użytkowania ustala się w wysokości 4% wartości rzeczy oddanej w użytkowanie.

Rozdział 4

Wysokość podatku

Art. 14. 1. Wysokość podatku ustala się w zależności od grupy podatkowej, do której zaliczony jest nabywca.

2. Zaliczenie do grupy podatkowej następuje według osobistego stosunku nabywcy do osoby, od której lub po której zostały nabyte rzeczy i prawa majątkowe.

3.²⁸⁾ Do poszczególnych grup podatkowych zalicza się:

- 1) do grupy I — małżonka, zstępnych, wstępnych, pasierba, zięcia, synową, rodzeństwo, ojczyma, macochę i teściów,
- 2) do grupy II — zstępnych rodzeństwa, rodzeństwo rodziców, zstępnych i małżonków pasierbów, małżonków rodzeństwa i rodzeństwo małżonków, małżonków rodzeństwa małżonków, małżonków innych zstępnych,
- 3) do grupy III — innych nabywców.

4. Za rodziców w rozumieniu ustawy uważa się również przysposabiających, a za zstępnych także przysposobionych i ich zstępnych.

5. (skreślony²⁹⁾).

Art. 15.³⁰⁾ 1. Podatek oblicza się od nadwyżki podstawy opodatkowania ponad kwotę wolną od podatku, według następujących skal:

Kwoty nadwyżki w zł ponad do	Podatek wynosi
1) od nabywców zaliczonych do I grupy podatkowej	
6 500	3%
6 500 — 13 000	195 zł i 5% od nadwyżki ponad 6 500 zł
13 000	520 zł i 7% od nadwyżki ponad 13 000 zł
2) od nabywców zaliczonych do II grupy podatkowej	
6 500	7%
6 500 — 13 000	455 zł i 9% od nadwyżki ponad 6 500 zł
13 000	1 040 zł i 12% od nadwyżki ponad 13 000 zł
3) od nabywców zaliczonych do III grupy podatkowej	
6 500	12%
6 500 — 13 000	780 zł i 16% od nadwyżki ponad 6 500 zł
13 000	1 820 zł i 20% od nadwyżki ponad 13 000 zł

2. Nabycie własności w drodze zasiedzenia podlega opodatkowaniu w wysokości 7% podstawy opodatkowania; art. 9 ust. 1 nie ma w tym wypadku zastosowania.

3. Przy ustalaniu wysokości podatku przyjmuje się kwoty wartości rzeczy i praw majątkowych określone w art. 4 ust. 1 pkt 5 i art. 9 ust. 1 oraz przedziały nad-

²⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 5 pkt 7 ustawy wymienionej w przypisie 1.

²⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 5 pkt 8 lit. a) ustawy wymienionej w przypisie 1.

²⁹⁾ Przez art. 5 pkt 8 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 1.

³⁰⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 8 ustawy wymienionej w przypisie 2.

wyżki kwot wartości rzeczy i praw majątkowych podlegających opodatkowaniu, określone w ust. 1, w wysokości obowiązującej w dniu powstania obowiązku podatkowego.

Art. 16.³¹⁾ 1. W przypadku nabycia budynku mieszkalnego lub jego części, lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość, spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego oraz wynikających z przydziału spółdzielni mieszkaniowych: prawa do domu jednorodzinnego lub prawa do lokalu w małym domu mieszkalnym:

- 1) w drodze spadku lub darowizny przez osoby zaliczane do I grupy podatkowej,
- 2) w drodze spadku przez osoby zaliczane do II grupy podatkowej,
- 3) w drodze spadku przez osoby zaliczane do III grupy podatkowej, sprawujące przez co najmniej dwa lata opiekę nad wymagającym takiej opieki spadkodawcą, na podstawie umowy zawartej z nim przed organem gminy,

— nie wlicza się do podstawy opodatkowania ich wartości do łącznej wysokości nie przekraczającej 110 m² powierzchni użytkowej budynku lub lokalu.

2. Ulga, o której mowa w ust. 1, przysługuje osobom, które łącznie spełniają następujące warunki:

- 1) spełniają wymogi określone w art. 4 ust. 4,
- 2) nie są właścicielami innego budynku mieszkalnego lub lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość bądź będąc nimi przeniosą własność budynku lub lokalu na rzecz zstępnych, Skarbu Państwa lub gminy,
- 3) nie dysponują spółdzielczym lokatorskim prawem do lokalu lub nie są właścicielami spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego oraz wynikających z przydziału spółdzielni mieszkaniowych: prawa do domu jednorodzinnego lub prawa do lokalu w małym domu mieszkalnym, a w razie dysponowania tymi prawami przekażą je zstępnym lub przekażą do dyspozycji spółdzielni, w terminie 3 miesięcy od dnia złożenia zeznania podatkowego,
- 4) nie są najemcami lokalu lub budynku lub będąc nimi rozwiążą umowę najmu,
- 5) będą zamieszkiwać w nabytym lokalu lub budynku przez 5 lat:
  - a) od dnia złożenia zeznania podatkowego — jeżeli w chwili złożenia zeznania nabywca mieszka w nabytym lokalu lub budynku,
  - b) od dnia zamieszkania w nabytym lokalu lub budynku — jeżeli nabywca zamieszka w ciągu roku od dnia złożenia zeznania podatkowego.

3. Jeżeli nabyty budynek lub lokal jest zajęty przez osoby trzecie, spełnienie warunków określonych w ust. 2 pkt 2—5 może nastąpić w okresie 5 lat od dnia nabycia; w tym wypadku zawieszają się odpowiednio bieg terminu przedawnienia do dokonania wymiaru podatku.

4. Za powierzchnię użytkową budynku (lokalu) w rozumieniu ustawy uważa się powierzchnię mierzoną po wewnętrznej długości ścian pomieszczeń na wszystkich kondygnacjach (podziemnych i naziemnych, z wyjątkiem powierzchni piwnic i klatek schodowych oraz szybów dźwigów).

5. Powierzchnie pomieszczeń lub ich części oraz część kondygnacji o wysokości w świetle od 1,40 m do 2,20 m zalicza się do powierzchni użytkowej budynku w 50%, a jeżeli wysokość jest mniejsza niż 1,40 m — powierzchnię tę pomija się.

6. W razie zbycia budynku lub lokalu przed upływem terminu określonego w ust. 2 pkt 5 albo niezachowania warunku zamieszkiwania w nim w okresie przewidzianym w tym przepisie, wznowia się postępowanie podatkowe i dokonuje wymiaru podatku od całej wartości przedmiotu opodatkowania, ustalonej tak, jakby ulga nie przysługiwała. Okres przedawnienia prawa do dokonania wymiaru podatku biegnie w tym wypadku od daty zbycia budynku lub lokalu.

7. Nie stanowi podstawy do wznowienia postępowania z przyczyny określonej w ust. 6 zbycie udziału w budynku lub lokalu na rzecz innego ze spadkobierców lub obdarowanych oraz zbycie budynku lub lokalu, jeżeli było ono uzasadnione koniecznością zmiany warunków mieszkaniowych, a nabycie innego budynku lub uzyskanie pozwolenia na jego budowę albo nabycie innego lokalu nastąpiło nie później niż w ciągu 6 miesięcy od dnia zbycia.

8. Warunek określony w ust. 2 pkt 5 uważa się za spełniony również wtedy, gdy budynek lub lokal został zbyty przed rozpoczęciem zamieszkiwania ze względu na konieczność zmiany warunków lub miejsca zamieszkania, a nabycie innego budynku lub uzyskanie pozwolenia na jego budowę albo nabycie innego lokalu nastąpiło nie później niż w ciągu 6 miesięcy od dnia zbycia.

Art. 17.³²⁾ 1. Minister Finansów, w drodze rozporządzenia, podwyższy:

- 1) kwoty wartości rzeczy i praw majątkowych nie podlegające opodatkowaniu, określone w art. 3 pkt 3³³⁾ oraz w art. 9 ust. 1,
- 2) przedziały nadwyżki kwot wartości rzeczy i praw majątkowych podlegających opodatkowaniu podatkiem od spadków i darowizn, określone w skalach, o których mowa w art. 15 ust. 1,

³¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 9 ustawy wymienionej w przypisie 2.

³²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 5 pkt 11 ustawy wymienionej w przypisie 1.

³³⁾ W art. 3 pkt 3 został skreślony przez art. 1 pkt 2 lit. b) ustawy wymienionej w przypisie 2.

3) (skreślony³⁴⁾)

w wypadku wzrostu cen towarów nieżywnościowych trwałego użytku o ponad 20%, w stopniu odpowiadającym wzrostowi tych cen.

2. Wskaźnik wzrostu cen, o którym mowa w ust. 1, ustala się na podstawie komunikatów Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego ogłoszonych w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej³⁵⁾ „Monitor Polski” w terminie 30 dni po upływie każdego kwartału.

Rozdział 5

Płatnicy

Art. 18. 1.³⁶⁾ Do obliczenia i pobrania od podatnika podatku obowiązany jest notariusz, przed którym sporządzono akt darowizny lub któremu przedstawiono pismo stwierdzające darowiznę w celu dokonania czynności notarialnej. Notariusz obowiązany jest do wpłacenia pobranego podatku do urzędu skarbowego właściwego ze względu na miejsce położenia kancelarii notarialnej.

2. Notariusz obowiązany jest uzależnić dokonanie czynności lub wydanie dokumentu od uiszczenia należnego podatku. Niepobranie podatku lub pobranie tylko części podatku może nastąpić jedynie za uprzednią zgodą urzędu skarbowego.

3. W wypadku określonym w art. 12 notariusz nie oblicza ani nie pobiera podatku, obowiązany jest natomiast przestać właściwemu urzędowi skarbowemu odpis sporządzonego lub poświadczonego przez siebie dokumentu.

4. Ministrowie Finansów i Sprawiedliwości określają sposób pobierania podatku, prowadzenia przez notariusza rejestru podatku oraz tryb wykonywania przez notariusza czynności związanych z poborem podatku.

Art. 19. 1. Zapłata spadkobiercy długu przez dłużnika spadkodawcy i wypłata należności przypadających z tytułu zapisu lub wkładu oszczędnościowego na podstawie dyspozycji wkładcy na wypadek jego śmierci może nastąpić tylko za zgodą urzędu skarbowego.

2. Nie wymaga zgody urzędu skarbowego wypłata należności przypadających z tytułu wkładu oszczędnościowego na podstawie dyspozycji wkładcy na wypadek jego śmierci — do wysokości kwot określonych w art. 9 ust. 1.

3.³⁷⁾ Państwowe osoby prawne, spółdzielnie, państwowe jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej, będące dłużnikami spadkodawcy, obowiązane są przy zapłacie długu potrącić i przekazać do właściwego urzędu skarbowego podatek od nabycia spadku, należny od spadkobiercy, w wysokości ustalonej przez ten urząd. Zapłata długu bez potrącenia podatku od nabycia spadku może nastąpić tylko za uprzednią zgodą urzędu skarbowego lub po stwierdzeniu, że należny podatek został uiszczony.

4. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio przy wypłacie przez spadkobierców należności w gotówce przypadającej z tytułu zapisu, dalszego zapisu lub polecenia testamentowego.

5. Osoby, które dopuściły do wypłaty z naruszeniem przepisów ust. 1—4, odpowiadają za zobowiązania podatkowe solidarnie z podatnikiem do wysokości wypłaconych kwot.

6. Jeżeli przedmiotem aktu notarialnego, który ma być sporządzony, lub dokumentu, co do którego notariusz ma uwierzytelnić podpis, ma być zbycie lub obciążenie rzeczy i praw majątkowych uzyskanych przez zbywcę w drodze spadku lub zasiedzenia, notariusz może sporządzić akt lub uwierzytelnić własnoręcznie podpis tylko za uprzednią zgodą urzędu skarbowego lub po stwierdzeniu, że należny podatek od nabycia własności tych rzeczy i praw majątkowych został uiszczony.

Rozdział 6

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 20. Traci moc ustawa z dnia 19 grudnia 1975 r. o podatku od spadków i darowizn (Dz. U. Nr 45, poz. 228).

Art. 21. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia³⁸⁾ i ma również zastosowanie do spraw wszczętych przed jej wejściem w życie, nie zakończonych decyzją ostateczną.

³⁴⁾ Przez art. 1 pkt 10 ustawy wymienionej w przypisie 2.

³⁵⁾ Nazwa państwa zgodnie z ustawą z dnia 29 grudnia 1989 r. o zmianie Konstytucji Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 75, poz. 444).

³⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 11 ustawy wymienionej w przypisie 2.

³⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 pkt 12 ustawy wymienionej w przypisie 2.

³⁸⁾ Ustawa została ogłoszona dnia 11 sierpnia 1983 r.